

à

01

documents: De les Normes de Castelló
a l'Acadèmia Valenciana
de la Llengua

De les Normes de Castelló a
l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

01

Col·lecció Documents, 1

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Edita: AVL - Generalitat Valenciana

I.S.B.N: 84-482-3309-3

Depòsit Legal: V-4589-2002

Disseny i maquetació: Engloba Grupo de Comunicación

Gobernador Viejo, 29 • 46003 València
Tel. 963 158 900

Impressió: Pliego Digital

Índex

Presentació de la presidenta de l'AVL	7
Les Normes de Castelló de 1932.	
Reproducció facsímil del document conservat a la Biblioteca Valenciana	9
Dictamen del Consell Valencià de Cultura sobre la llengua	19
Llei de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua	33
Decret de nomenament dels membres de l'AVL	61
Decret de nomenament de la presidenta de l'AVL	67
Els acords normatius adoptats per l'AVL durant l'any 2002	71

Presentació

Les Normes de Castelló, 70 anys després

La commemoració del setanta aniversari de les Normes de Castelló de 1932 constituïx un acte d'obligat record per a aquelles persones que feren possible la redacció d'una normativa ortogràfica, regles que des d'aquell moment s'han mantingut com a element fonamental de la nostra llengua.

Setanta anys després, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua vol retre un merescut homenatge a tot allò que han representat les Normes de Castelló dins del món literari, acadèmic i cultural de la nostra terra, de la nostra societat valenciana.

L'Acadèmia no podia passar per alt esta data tan significativa sense organitzar

una sèrie d'actes culturals a les tres capitals de la Comunitat Valenciana, per a commemorar la contribució de les Bases ortogràfiques de Castelló a la recuperació del valencià al llarg d'estos últims setanta anys.

La llengua no sempre ha sigut un vehicle de comunicació i de transmissió de coneixement i de cultura. També, per desgràcia, ha estat un element d'enfrontament i discòrdia entre els valencians. Un distanciament, d'altra banda, estèril, contrari a l'esperit de concòrdia que va impregnar les Normes de Castelló i ara l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

L'AVL, igual que en el seu dia ho fera el grup d'intel·lectuals i d'entitats que signaren les Normes, vol ser una institució de consens, d'integració perquè tots plegats acceptem les Normes de l'Acadèmia. Els acadèmics que formem part de la institució hem deixat a banda falsos perjuís lingüístics per a treballar junts a fi de normalitzar la qüestió de la llengua.

Este treball il·lusionant que hem iniciat fa poc més d'un any, ha fixat les bases fonamentals: els acords de 25 de març i de 20 de maig de 2002, on s'establix el referent normatiu oficial del valencià fins a l'aprovació de la *Gramàtica normativa valenciana* i el *Diccionari normatiu valencià* en període de redacció.

Amb este esperit de concòrdia i de celebració d'un fet històric hem editat també esta publicació, que hem titulat *De les Normes de Castelló a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua*, i que ens servix per a reflexionar sobre la necessitat de defendre la senya d'identitat més important del nostre poble.

Les Normes de Castelló de 1932

Reproducció facsímil del document
conservat a la Biblioteca Valenciana

BASES PER A LA UNIFICACIÓ DE L'ORTOGRAFIA VALENCIANA.

Es un fet acceptat hui, per casi be tots, que la llengua pròpia és la més alta manifestació de la personalitat d'un poble i que aquells pobles que han recobrat la seua consciència com a tals no sols s'entreguen a l'ús del seu propi parlar, sinó que aspiren a la seua màxima depuració com a fenomen cultural i com a prova de que volen tornar a ser ells mateixos. Moltes causes, no totes literàries i cap d'elles desconeguda, han produït a l'hora d'ara una curiositat viva i desperta envers totes les manifestacions espirituals dels Països Valencians i singularment envers el seu parlar. Es a dir que el nostre poble comença a sentir la dignitat de la llengua pròpia. Deure de patriotisme i de cultura és treballar per a que eixe impuls no s'afeblisca i per a remoure tots els obstacles que s'oposen a la seua expansió. Un d'ells, potser el més gran, radica en la manca d'unitat ortogràfica que posa als editors i en general a qui ha d'escriure en la nostra llengua, en *la* situació semblant al pianista confús davant un instrument en no tingués la certitud que les notes són correctament col·locades i obliga ademés al llegidor a una veritable crítica d'interpretació dels textos a la qual ni és, ni té perque ser preparat el gran públic. Es, doncs, l'adopció d'un sistema ortogràfic unitari sino volen ofegar al bressol mateix, eixe esplot de curiositat patriòtica tan prometedora de fruits.

x x

x

Posat que tot sistema ortogràfic és per força imperfecte i convencional, no semblarà de primer antuvi el problema de tanta magnitud com nosaltres pensem; més té dificultats que molta no sospitem. Es la primera, la necessitat de posar d'acord, sincerament i eficaç, a aquells que en les seues produccions intel·lectuals empenen la nostra llengua i obtindre després un consentiment automàtic i sense reserves de la massa de lectors. Es la segona, que per a que siga útil un sistema ortogràfic cal fer-lo poc complicat, lògic, servir de mitjans eficaços de propaganda i sense notes que puguen provocar discrepàncies d'importància.

Es per esta raó que un sistema de creació individual, sense un mínim inicial prou creixent d'adhesions incondicionals, no és moralment viable, i, per la mateixa, cal fer tots els possibles per no éstaturar-se en eixe mínim, a fi de que les adhesions arriben al màxim, i siguen quan més eficaços i representatives millor.

Eixa és la nostra més gran satisfacció. Els escriptors i investigadors dels Països Valencians, les Corporacions i publicacions més preparades de la nostra terra, amb un patriotisme que mai s'entallirà prou, han arribat a l'acord transaccional que suposa el sistema que ací s'explana. Va sense dir que no hi ha cap vençut, puix les autoritats filològiques que sota firmen, mantenen els seus punts de vista científics penyorats viva de nous progressos. Però tots acaten les grafies aprovades. Al temps, a aquelles autoritats i a la novella generació d'estudiosos pertany la cura i la missió, prou feixuga i prou llarga, d'anar rectificand i millorant un sistema - a base també naturalment d'amplis acords - que deixant a un costat altres raons no

pot ser tan madurat com caldria si hem d'acòdir oportunament a la satisfacció lègitima que de manera imperativa demanen tant les necessitats com les inquietuts de l'hora present.

A este efecte s'inserten les Bases ortogràfiques unificadores i es publica el Vocabulari a elles adaptat que tan útil ha de ser a tots els estudiosos i per aquelles fills d'esta terra que senten l'orgull del propi idioma.

I més més que demanar la cooperació entusiasta del nostre poble en esta obra de depuració, de dignificació, d'estilicació de la llengua vernacula, manifestació la més autèntica del seu esperit i del seu propi geni.

B A S E S

1.- En principi de paraula s'escriu b i no p en els prefixes ab-, ob-, sub-, (abdicar, oblecció, substantiu) i s'escriu p i no b en cap (captar). Excepcions: apte, apnea, optar òptic, òptic; cabdal, cabdell, cabdill. Tan la regla com les excepcions s'extenen als composts i derivats (de substància, insubstancial; de cabdell, cabdellar) i; esta observació deu donar-se per feta en tota les casos semblants.

2.- S'escriu p davant t, c, s, n (asèpsia, hipnòtic); b davant d (hebdomadari). Excepcions: dissabte, dubte, sobte.

3.- En final de paraula s'escriu p (cap, casm, cup (recipient), macip). Excepcions: finals en fob (hidròfob) i en sil.lab (monosil.lab); darrera consonant en paraules de les quals porten b els femenins i derivats (corb, cf. corbera) i (amb o ab preposició) adob, alarb, aljub, baobab, barb, sub (fig.geomètr.) club, exub, gallib, nasab, torb, tub.

4.- Davant l i r mai s'escriu y.

5.- La c representa un so gutural (cap) i un altre alveolar (cap); la g representa igualment un so gutural (gat) i un altre alatal (gant). Els sons guturals c i g poden confondre's, en mig i final de paraula. En mig de paraula s'escriu c davant e, i, e, i, e; s'escriu g davant e, g, m, n. (acció, exema, fragment, insigne).- Excepcions: acné, aràcnid, dracma, estricnina, lenxuman, lenografia, tècnic, anècdota, sinèdoque i llurs derivats.

6.- En fi de paraula s'escriu c (arc, solo).- Excepcions: Darrera consonant en paraules de les quals porten g les femenins i derivats (amarg, cf. amarga, amargar).- En paraules acabades en fag, fug, feg i altres en general cultes i estrangeres que n'uen en les llengües originàries (risófag, centrifug)

7.- Davant s, i, se representa el so gutural de g nixant la intercalació d'una u muda (guerra)

8.- El só gutural de c davant e, i, se representa mitjançant la q seguida de u muda (que, quina).

9.- El só gutural de c davant una y i altra vocal que formen una sola síl·laba se representa per g. Si la segona vocal és e, i damunt la y s'escriu la dièresi, (quant, freqüent, obliquitat, quota).

10.- En principi de paraula s'escriu ad i no at (adjacent). Excepcions: Davant e (atzenbla) i en atlas, atlàntic, atleta, atraciera.

11.- En fi de paraula s'escriu t i no d (pit, ardit, avalot, mut). Excepcions: Darrere consonant en les paraules de les quals porten d els femenins i derivats (estupend, cf. estupenda; sord cf. sorda; esguard, cf. esguardar).- Darrere vocal en els femenins acabats en stud, itud (consuetud, solitud).- En algunes paraules tècniques i estrangeres com anhidrid sumant, babord, lord.

12.- El só palatal de g se representa davant e, i, per g (gesta, gent, girar).- Excepcions: Se representa per j davant cc -oct (adjectiu, abjecció); en jersei, majestat i en alguns noms de procedència bíblica o prega com Jesús, Jahú, jerarquia, jeroglífic i llurs derivats (jeràrquic, jesuïta).

13.- El só de palatal africada sorda (ch castellana) s'escriu x en principi de paraula (xic); tx no principiant ni acabant paraula (emparxar); acabant paraula g darrere i; ig en qualsevol altra posició (safareig).

14.- Per tal de distingir la ll (aquell) de la l geminada o doble (intel·ligència, mol·le) s'escriu entre les dues l un puntet velat.

15.- Davant b, p, m s'escriu m i no n per regla general (semblar, empriu immaculat) llevat d'alguns casos per tractar-se de composts i derivats i (grament, tammateix).

16.- Davant f s'escriu n en con-, en-, in-, (confirmar, enfític, infecol) llevat d'enfasi enfisema, enfític i enfrazit. En qualsevol altre cas s'escriu davant f sempre m (dmora, amfihelgic).

17.- Davant consonant, fora b, f, p i m, s'escriu n i no m.- Excepcions: comte (títol nobiliari), impremta, fenta, dontat, somriure, premsa, tramvia i els composts de vir (triumvir).

X 18.- S'escriu mp en assumptió, assumpció, assumpta, assumptar, compte (cast. cuenta), consumció, consumptiu, contemptible, eclámpia, exempció, exempt, metempsicosis, palispues, perempció, peremptori, preempció, presumpció, presumptiu, prompta, redempció, redemptor, resumpció, simptoma, sumpció, sumptuós, tempe, temptar, temptativa, transumpta i en llurs composts o derivats.

19.- El só de rr se representa per r darrere consonant i també darrere dels prefixos ante-, contra-, sobre-, supra-, uni-, bi-, tri-, anti-, hipo-, mono-, di-, tetra-, poli-, i a privatiu (antireligiós, aritmia).

20.- S'escriu r final en els substantius formats dels sufixes -ar (col·lectius o de lloc com canyar), -er (de personax, lloc, instrument o planta com ferrer, llorer), -or (derivats d'adjectius o verbs, generalment abstractes com blancor), -dor (de persones, lloc o instrument com llavador, llaurador); en els adjectius com rebedor, sedevanidor, qui enclouen ordinarment una idea de futur; en els noms dels quals porten r els femenins i derivats (clar, lleuger), en els infinitius aguts (partir); en els infinitius plans que no acaben en re (ndixer, però vandre, vora) i en drer),

21.- El só alveolar sonor r de ç (casa) se representa per z en principi de paraula i darrere de consonant i per s entre vocals (zeró, doïze, casa).- Excepcions: dacsa, endinsar, enfonsar i en el prefixe trans- (transigir).

22.- El só alveolar sord de s (massa) se representa en principi de paraula i darrere consonant per ç o c segons l'etimologia, i entre vocals per c o ss també segons l'etimologia. Davant a, e, u la ç pren la forma de ç (ç trencada) (serp, esquia, cedra, València, panxa, mustaçaf, agut, possessió).

23.- S'escriu e o ç i no s darrere c (acció)fora saccar i sos derivats en les terminacions -ància, ància (èx repugnància, València); en les terminacions -ança, -ença quan son sufixes de derivació o venen de paraules que porten c (caparanga, creença, Franga; però anna, pensa); en els adjectius derivats de llatins de tema en c que porten ç en castellà (capaç de capax, -acià, cast. capaz), i, per regla general en paraules corresponents a altres castellanes del mateix origen que porten z (braç, cast. brazo). No sempre, però, és certa la correspondència de ç castellana i c valenciana, com pot comprobar-se en Sardenya, Còrsega i en el prefixe valencianista bes-, que correspon als castellans bis- i biz- (besnet, bescuit, cf. biznieto, bizcocho, però besavi = bisabuelo).

24.- S'escriu s, ss, no c o ç en els sufixes de derivació -as, assa, -iassa, -us, -ussa, -dis, -diessa (enjogassat), de lloc; pullissa; pal·lès, de pal·la; xilladissa, de xillar) i en carabassa, fogassa, rabassa, montraessa, panis, pastis, vernís, metís, garbisson, granissa, barbissa, llonganissa).

25.- S'escriu s i no z ni ss en les paraules cultes començades per zoo, en les acabades en -zoic, zoari i en algunes atres aiximateix cultes (Zoologia, paleozòic, hematozoari, amazona).

26.- S'escriu s i no ss darrere els prefixes llatins ante-, contra-, sobre-, supra-, uni-, bi-, tri-, i grecs a- (privatiu), anti-, hipo-, para mona-, di-, tri-, te-, ira-, poli-, (unisonant, monosil·làbic).

27.- S'escriu la didresi (7) sobre la i i la u quan no porten accent següent a un altre vocal i pertaxen a síl·laba distinta (desdúia, diürnal). Excepcions: Darrere els prefixes inicials co-, re-, (colindir, reunir) i la i dels sufixes -lame, -ista, de la terminació verbal -int, i de la terminació verbal -ir, dels infinitius fins en llurs composts els futurs

i condicionals (egoisme, egoista, deduint, conduir, conduiré, conduiria).

28.- L'apòstrof s'escriu davant o darrere consonant o consonants, restes d'una paraula monosil·làbica qui ha perdut la seua vocal per elisió, com un article o un pronom dton (l'homa, de l'homa, porta'l). Fora aestes i la preposició de, no se corrent apostrofar les paraules més que per tal de representar exactament una pronúncia popular. Cal advertir que les elisions no son obligatòries i l'escriptor pot ometre-les, singularment en els diàlegs.

29.- Les formes no apostrofades ni accentuades dels pronoms personals que segueixen immediatament una forma verbal s'escriuen unides a ella mitjançant un guionet, i quan son dues o més eixes formes pronominals van també unides les unes a les altres mitjançant el guionet (portar-te, portar-te-ho, portarte'ls).

30.- S'escriu el guionet en paraules compostes unint les parts components ~~xxxxxxx~~ quan estes ho son dels prefixes pseudo-, mots-, vice-, ex- (en casos com ex-president); en les compostes de forma personal de verb i substantiu (guarda-robres), i de substantiu acabat en vocal i adjectiu (o participi) iniciat per r, s, x (cama-sac); en sard-mut, quasi-contracte, pre-romà, pro-sector, després-ahir, nord-est, històric-arqueològic i consemblants.

31.- La lletra h no més s'escriu quan ho exigix la etimologia, no mai per a substituir una consonant perduda (haver, ahir; pero raó no rahó).

32.- S'accentuen totes les paraules agudes que terminen en vocal; anirà, aniré, aní, condició, ahó.

Les paraules que terminen en as, es, is, os, us: vindrás, cortés, puís, capció, confús.

Les agudes que terminen en en, in: ofén, esplín.

Les paraules planes que no terminen en cap de les dotze terminacions dites: hidrófob, cárrec, centígrad, telégraf, catàleg, fácil, atom, teléfon, príncep, córrer, licit, índex, óvals, andven, dirleu.

Les paraules esdrúixoles s'accentuen totes: máxima, múltiple, custòdia, cárlé, Valéncia.

Tota á accentuada porta l'accent greu: voldrá.

Tota í i tota u accentuades, l'agut: panis, Rússia.

Tota é i tota ó obertes, el greu: clenéncia, Síbia.

Tota è i tota ò tancades, l'agut: església, recó.

Es troben aovint als vocabularis dues formes d'una mateixa paraula (amb i ab; els i los; el i lo). Aixó vol dir que ambdues formes son igualment ~~xxxxxxx~~ llegendes, encara que la primera siga la més usual i recomanable.

Castelló, 21 Desembre de 1932.

Acceptem les Bases ortogràfiques i el Vocabulari que in-
gren este quadern.

El Rat Penat protesta de la inconsideració que representa el
que sent la més antiga societat valencianista, que tant ha fet per la
Renaixença valenciana i que ha estat present en tots els moviments del va-
lencianisme estricte, no haja segut consultada ni menys convidada a la
elaboració d'aquestes normes ortogràfiques; més com la seua missió fon, es
i deu de continuar sent de concordia dins de la gran familia valenciana
i més encara entre les diverses tendències culturals i polítiques, les
accepta a titol com son de provisionals per a que siguen tot lo més
unànimes que's pugui assolir i assolixquen l'èxit que és de desijar.

El president
Nicolau Primitiu Gomez

~~Francisc Garcia Gascon~~
~~Manel Tetua Cases~~

Ricard Sanmartin

Manel Tetua Cases

Ferran Propper

Josep Gasch

Vicent Sanchis

Emili Vilella

Emili Baró

Manel Cervera

Firmen.- Nicolau Primitiu Gomez, Francisc Garcia Gascon, Ricard Sanmartin,
Manel Tetua Cases, Ferran Propper, Josep Gasch, Vicent Sanchis, Emili Vilella,
Emili Baró, Manel Cervera.

Acceptem les Bases ortogràfiques i el Vocabulari que integren
este quadern.

Centre de Cultura Valenciana

E. G. Nadal

~~P. Sanchez Sureda~~

Carles Salvador

~~Joaquín Ruy~~

Enric Sales Gade

Constantino Soria

~~Enric Navarro-Dorcat~~

Miguel Barts

~~J. Monte Jali~~

~~X. Gispert i Gual~~

Vicenç Martini Sabat

Per AGNACIÓ S. Navarretories

~~Fabrizio Gencat~~

VALLECIANITA
REPUBLICANA
BIBLIOTECA

Antoni Igual

~~X. Cabanero~~

Acceptem les Bases ortogràfiques i el Vocabulari que integren
este quadern.

Edward ~~Hartines~~

X ~~Serrano~~

Atés lo caràcter provisional que
tenen les Bases anteriors no tenim
inconvèniunt en fer inalterables

X & P. Lluis ~~puñana~~ ~~Mria~~

X & Centre d'Actuació Valen
& ucrista

Joan ~~Pere~~

X Agrupació Valencianista
Escolars

Edward L. ~~Marassi~~

J. ~~Villalonga~~

Luis ~~Cebrián~~

Dictamen del Consell Valencià de Cultura
sobre la llengua

Autor: CVC (per encàrrec de les Corts Valencianes; Resolució 17 de setembre de 1997).

Data d'aprovació pel ple de les Corts Valencianes: 13 de juliol de 1998.

1. ANTECEDENTS

Les Corts Valencianes resolgueren el 17 de setembre de 1997, en funció de la iniciativa presentada en el debat de política general, que el Consell Valencià de Cultura dictaminara, en base a fonaments científics i històrics, respecte de les qüestions lingüístiques, i la Resolució, que diu: "Las Cortes Valencianas en función de la iniciativa presentada en el debate de Política General acuerdan que el Consell Valencià de Cultura, institución que forma parte de la Generalitat Valenciana y que por ley

tiene atribuida la defensa y promoción de los valores lingüísticos y culturales valencianos, dictamine, asentado tanto en fundamentos científicos como históricos, mediante los mecanismos que se ajusten a su naturaleza jurídica, respecto de las cuestiones lingüísticas”, fou comunicada al Consell Valencià de Cultura el mateix dia.

El Ple del Consell Valencià de Cultura, en sessions successives, adoptà els acords pertinents per a establir el criteri i el mètode a seguir en l'elaboració d'un Dictamen que complira l'encàrrec de les Corts Valencianes.

2. COMPETÈNCIA DEL CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA EN LA MATÈRIA

El Consell Valencià de Cultura naix de l'article 25 del nostre Estatut d'Autonomia i les seues funcions, la seua composició i la seua organització es fixen en la Llei 12/1985 de creació de l'Organisme.

El Consell Valencià de Cultura és la institució consultiva i assessora de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana en les matèries referents a la cultura valenciana, d'acord amb l'article tercer de la seua Llei de creació, i per tant pot assessorar les Corts Valencianes prèviament a la presa de decisions legislatives. En particular, en el seu paràgraf segon l'article tercer de l'esmentada Llei fixa com a principi d'actuació del Consell Valencià de Cultura vetlar per la defensa i la promoció dels valors lingüístics i culturals valencians. D'altra banda, segons l'article cinqué de la dita norma, el Consell Valencià de Cultura té com a funció, entre d'altres, “evacuar informes o dictàmens i realitzar els estudis que li siguen sol·licitats per les Institucions públiques de la Generalitat Valenciana”.

En conseqüència, el Consell Valencià de Cultura està habilitat legalment per a emetre el present dictamen.

3. LES CONSULTES SOBRE LA MATÈRIA DEL DICTAMEN

El Ple del Consell Valencià de Cultura obrí un període de recepció d'escrits i visites que es tancà el 28 de febrer de 1998, i una fase d'audiències a diverses institucions i entitats, convidades a comparèixer davant del Consell per mitjà d'una carta signada pel President. Estes institucions i entitats eren invitades a elaborar un document escrit, a més de comparèixer en un dia concertat per declarar verbalment allò que consideraren oportú sobre la qüestió. Calia, doncs, que el Consell Valencià de Cultura, a l'hora d'emetre el Dictamen, tinguera en compte el conjunt de les opinions i raonaments externs així rebuts, i calia igualment que en quedara constància pública. És per això que el present Dictamen s'emet acompanyat d'un annex en 8 toms on figuren el conjunt de les opinions i els escrits aportats per les institucions i entitats rebudes en audiència, amb les característiques descriptives d'estes institucions i entitats. Atés el volum d'esta documentació i a fi de facilitar-ne el coneixement i l'avaluació, se n'adjunta igualment un resum on figura també un extracte global de les comunicacions externes no demanades.

4. EL DICTAMEN PRÒPIAMENT DIT

Fetes les consideracions preliminars precedents i consignats els antecedents de rigor, el Consell Valencià de Cultura dictamina açò que seguix:

Sobre la situació social del valencià i el seu ús

El valencià arribà a la seua esplendor literària màxima en el segle XV i part del XVI, i inicià amb els Ducs de Calàbria una paulatina castellanització en els escrits, si bé mantingué viva la seua presència en l'ús quotidià. A finals del segle XIX, el moviment conegut com a Renaixença significà una lleu recuperació de la utilització de la llengua en els certàmens i en les publicacions literàries que es va prolongar durant les primeres dècades de la nostra centúria.

Hui, la situació del valencià és certament paradoxal: quant a l'ús culte i oficial, i a pesar de les insuficiències notòries en este camp, estem millor que no hem estat en els darrers segles, des del Decret de Nova Planta, si més no, a començaments del segle XVIII; en canvi, quant a l'ús popular no sembla que assistim a cap tipus de represa i continuem en una situació de desafecció lingüística, amb un empobriment i una castellanització de la parla quotidiana francament alarmants. Però, és evident que una situació com esta no pot romandre estable molt de temps, de manera que o s'aconsegueix que el valencià recupere el nivell d'ús popular que mai no degué perdre o fins i tot la seua mera preservació deixarà de ser possible.

Per altra banda, l'any 1932 es firmaven les normes ortogràfiques dites de Castelló, seguides durant quaranta anys sense problemes pels literats valencians. Posteriorment, des dels anys setantes, esta normativa ha sigut contestada per sectors culturals i polítics, encara que la majoria de la producció escrita en valencià ha continuat redactant-se d'acord amb aquelles normes primeres més o menys desenrotllades.

També hem de dir que, a l'empara de l'Estatut d'Autonomia i de l'autogovern

que l'Estatut ha fet possible, hem assistit darrerament a una clara milloria en el nivell de consideració i de prestigi social del valencià, la qual cosa és una base favorable per a intentar amb optimisme el redreçament necessari de la nostra llengua, a hores d'ara tan malmesa per l'abandó i la desídia. Dissortadament, esta milloria es troba entrebancada pel conflicte esterilitzador que es perpetua entre nosaltres, especialment a la ciutat de València i la seua conurbació. Un conflicte sobre el nom, la naturalesa i la normativa de la llengua pròpia dels valencians que n'impedix la salut i que acumula les dificultats en el procés de recuperació de la llengua que ens hauria d'identificar i d'unir com a valencians, en comptes de separar-nos.

Però, l'esterilitat del conflicte supera l'àmbit d'allò que és estrictament lingüístic per a incidir negativament en la vertebració social del nostre poble. Perquè si, parlant ara en general, és veritat que la iniciativa individual i la competència, a tots els nivells, són components insubstituïbles de la bona marxa d'una gran formació social qual-sevol, també és igualment cert que cal alhora la base comuna d'uns referents col·lectius majoritàriament compartits, d'un fort sentiment de pertinença col·lectiva, d'una mínima solidaritat, perquè aquella iniciativa individual i aquella competència puguen ser socialment productives i no degeneren en un clima social insolidari i destructiu. De fet, si una comunitat política, com és ara la Comunitat Valenciana, vol alguna cosa més que subsistir en el concert de les altres comunitats polítiques, si vol afirmar la seua personalitat diferenciada, si vol reeixir i si vol progressar, caldrà que la part millor dels seus components individuals i col·lectius desenrotlle un ferm sentiment quotidianament operatiu de pertinença i lleialtat comunitàries. Justament, una llengua pròpia de cul-

tura, el valencià en el nostre cas, viva al carrer i a les institucions, reconeguda com a tal per la societat que té la sort de posseir-la, és un element de gran valor a l'hora de conformar eixe sentiment comunitari antesala d'un futur social de progrés.

Però, ja ho hem dit adés: a hores d'ara, el valencià, la nostra llengua, és sovint utilitzada com un motiu de discòrdia entre valencians, en comptes de ser el tret comunitari desitjable d'identificació i d'unió. S'ha de dir ací que la identificació mecànica que sovint s'ha fet entre llengua i nació, per una part i l'altra, no ha ajudat gens a clarificar la qüestió i a assentar-la sobre les bases d'una mínima serenitat i racionalitat. Cal, doncs, saber desactivar eixe conflicte socialment esterilitzant, perquè a més, en el món que ens ha tocat viure, el món de la globalització, dels *mass media*, i de l'escolarització generalitzada, una llengua de baix abast demogràfic, envoltada de llengües potents, com és la nostra, corre el gran perill de desaparèixer en poc temps si li afegim la dificultat gratuïta d'un conflicte greument pertorbador que es prolonga en el temps sense una perspectiva clara de solució.

En funció de tot el que s'acaba d'argumentar, cal que la qüestió de la nostra llengua pròpia siga sostreta a partir d'ara al debat partidista quotidià i esdevinga així l'objecte d'un debat seré entre els partits per tal d'arribar-hi als consensos més amples possibles. Al final d'eixe camí guanyaria la nostra llengua, que vol dir guanyar tots els valencians.

Finalment, en l'esperit de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, i en la perspectiva d'enfortir la nostra autoestima com a valencians, d'afirmar i de potenciar la nostra personalitat diferenciada, ha arribat el moment de consensuar primer i

aplicar després les mesures polítiques que cal prendre amb urgència per a promoure l'ús del valencià als més diversos nivells, creant a tal fi, si calia, els fòrums polítics previs on discutir i avaluar de manera conjunta aquelles mesures (les quals haurien de ser aprovades i aplicades per les instàncies pertinents: Corts Valencianes, Executiu, Diputacions i Ajuntaments). Unes mesures per a traure el valencià de la situació marginal en què es troba en l'esfera pública, a fi de donar-li un futur possible i digne, conjurant així el perill vertader d'una desaparició imminent.

Les mesures haurien de cobrir actuacions públiques com les que següen:

- Reforçament de l'ensenyament del valencià i en valencià en tots els nivells educatius.
- Programació essencialment en valencià en la televisió i la ràdio públiques valencianes.
- Actitud exemplar de l'Administració valenciana en l'ús de la llengua, tant pel que fa a les aparicions públiques dels responsables polítics, com a la resta de les actuacions oficials (publicacions, publicitat, documentació administrativa...).
- Política sistemàtica de promoció de l'ús del valencià en el comerç, en la publicitat en particular i en general en la vida econòmica.
- Igualment en la indústria cultural: en el llibre, la premsa, el teatre, el cinema i, en general, en el món audiovisual.
- Crida al món eclesiàstic perquè se sume en el seu àmbit a este impuls de valencianització.

Per acabar: tenim dos llengües oficials en la nostra Comunitat, el valencià i el castellà, ambdós realment usades pels ciutadans encara que siga d'una manera descompensada entre elles. Sortosament, el castellà és una llengua tan estesa i potent internacionalment que podem tranquil·lament promoure més i més l'ús del valencià entre nosaltres amb la tranquil·litat que al costat coneixem una segona llengua, també nostra, que ens facilita la comunicació internacional, sense haver de perdre així gratuïtament una part impagable de la nostra identitat com a poble diferenciat: la nostra llengua pròpia. Seria vertaderament una llàstima, però també una dimissió lamentable, que per manca de diàleg, o d'advertiment, o encara per una modernitat mal entesa, deixàrem passar l'ocasió de preservar la llengua que durant tants segles ens ha identificat com a valencians.

Sobre el nom, la naturalesa i la codificació del valencià

El nostre Estatut d'Autonomia denomina "valencià" a la llengua pròpia dels valencians, i per tant este terme ha de ser utilitzat en el marc institucional, sense que tinga caràcter excloent. L'esmentada denominació "valencià", i també les denominacions "llengua pròpia dels valencians" o "idioma valencià", o altres, avalades per la tradició històrica valenciana, l'ús popular, o la legalitat vigent, no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica. Totes servixen per a designar la nostra llengua pròpia, la qual compartix la condició d'idioma oficial amb el castellà.

El valencià, idioma històric i propi de la Comunitat Valenciana, forma part del

sistema lingüístic que els corresponents Estatuts d'Autonomia dels territoris hispànics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia.

Les anomenades Normes de Castelló són un fet històric que constituïren i constitueixen un consens necessari. El Consell Valencià de Cultura reivindica l'esperit de l'acord que les féu possibles l'any 32 i entén que eixes normes han sigut el punt de partida, compartit pels valencians, per a la normativització consolidada de la nostra llengua pròpia. Aquella és un patrimoni lingüístic a preservar i a enriquir per l'ens de referència normativa que es proposa en l'apartat que segueix. L'ens es basarà en la tradició lexicogràfica i literària i la realitat lingüística genuïna valenciana.

L'ens de referència normativa

El Consell Valencià de Cultura proposa la creació d'un ens de referència normativa del valencià, per al qual proposa les característiques següents:

- I. Que tinga personalitat jurídica pròpia, amb independència funcional i pressupostària.
- II. Que tinga capacitat per a determinar la normativa en matèria lingüística, reconeguda per una Llei. Que les seues decisions en la matèria siguen vinculants per a les administracions públiques, el sistema educatiu, els mitjans públics de comunicació, i altres entitats o òrgans de titularitat pública o que compten amb finançament públic.

- III. Que el nombre de membres de l'ens de referència normativa siga de 21, nomenats per períodes de 10 anys. Que les vacants que es puguen produir per renovació o altres motius es cobrisquen per cooptació interna.
- IV. Que els membres inicials siguen elegits per les Corts Valencianes per una majoria de dos terços, i que almenys dos terços d'eixos membres siguen experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica, segons criteris d'avaluació objectiva. I que la resta, fins als 21 membres, siguen destacades personalitats de les lletres i de l'ensenyament amb una competència lingüística i una producció reconegudes en el camp del valencià.
- V. L'ens podrà tenir relacions horitzontals amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat.

Pel fet que el present Dictamen complix un encàrrec de les mateixes Corts Valencianes, el Consell Valencià de Cultura suggerix a l'alta Institució que l'esmentada Llei siga tramitada parlamentàriament per via d'urgència.

València, 13 de juliol de 1998

Annex

Institucions i entitats que van comparéixer davant el Consell Valencià de Cultura prèviament al dictamen:

- Universitat de València
- Universitat Jaume I de Castelló
- Universitat d'Alacant
- Universitat Politècnica de València
- Lo Rat Penat
- Real Academia de Cultura Valenciana
- Fundació Huguet
- Societat Castellonenca de Cultura
- Fundació Ausias March
- Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta
- Centre d'Estudis Contestans
- C.E.I.C. Alfons el Vell
- Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud
- Agrupació Borrianenca de Cultura
- Institut d'Estudis Valencians
- Asociación para la Defensa de los Intereses Alicantinos
- Associacio Cultural Cardona Vives
- Associacio d'Escriptors en Llengua Valenciana

De les Normes de Castelló a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

- Taula Valenciana d'Autors Teatral
- Associació Cultural Amics de la Real Academia de Cultura Valenciana
- Comitè per a la Promoció Lingüística i Cultural de l'Idioma Valencià
- Patronato Histórico Artístico Cultural d'Elig
- Grup Cultural Il·licita Regne de València

Llei de Creació de
l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

LLEI 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. [1998/7973]

Sia notori i manifest a tots els ciutadans que les Corts Valencianes han aprovat i jo, d'acord amb el que estableixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, en nom del rei, promulgue la llei següent:

P R E À M B U L

L'article 3 de la Constitució Espanyola de 1978, a més de proclamar el castellà com llengua espanyola oficial de l'Estat, estableix que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les comunitats autònomes, d'acord amb el contingut dels respectius Estatuts d'Autonomia.

Igualment, en l'apartat primer de l'article 148, punt 17é, del text constitucional, es disposa que les Comunitats Autònomes puguen assumir, si procedix, competències en el foment de l'ensenyament de la llengua de la Comunitat Autònoma.

A més, la Llei Orgànica 5/1982 d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, estableix en l'article 7 que «els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà» i afirma més endavant que la «Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial de les dos llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement». També preveu, en el punt 5, que «la llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en l'Administració i l'ensenyament». Finalment, el punt 4 de l'article 31 del mateix Estatut d'Autonomia atribueix a la Generalitat Valenciana competència exclusiva en matèria de cultura.

Per la seua part, la Llei 4/1983 de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià, suposà la plasmació del compromís de la Generalitat Valenciana en la defensa del patrimoni cultural de la nostra Comunitat Autònoma i, d'una manera especial, en la recuperació del valencià, definit com a «llengua històrica i pròpia del nostre poble». La Llei tracta de superar la relació de desigualtat existent entre les llengües oficials de la Comunitat Valenciana, i disposa actuacions necessàries per tal d'impulsar l'ús del valencià en diferents àmbits de la societat, tot afavorint l'equiparació efectiva entre el valencià i el castellà.

Igualment, la mencionada Llei afirma que el valencià és «part substancial del

patrimoni cultural de tota la nostra societat» i, en conseqüència, el Govern Valencià es considera posseïdor, en l'actual conjuntura històrica, de la capacitat necessària per tal de possibilitar que els diversos sectors socials de tota la Comunitat Valenciana puguen sentir-se compromesos en el procés de recuperació de l'idioma que ha tingut l'honor de rebre del nostre poble la seua estima i la seua noble gentilesa. Una premissa per a garantir l'ús «normal i oficial» del valencià, tal com preveu l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia, i per tant, per a garantir la seguretat jurídica dels administrats, és que tota l'Administració Pública es regisca per una mateixa normativa ortogràfica i gramatical del valencià. Tal aspecte no fou previst específicament en el cas de l'Estatut d'Autonomia ni en la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, si bé en l'article 34 de la mencionada Llei s'establix que el Govern Valencià «assumirà la direcció tècnica i la coordinació del procés de l'ús i l'ensenyament del valencià assessorant al respecte totes les Administracions Públiques i particulars, i adoptant les mesures que siguen per a fomentar l'ús i l'extensió del valencià».

Per estes i altres qüestions les Corts Valencianes acordaren el 17 de setembre de 1997 sol·licitar al Consell Valencià de Cultura que dictaminara sobre les «qüestions lingüístiques» valencianes. El Dictamen aprovat el 13 de Juliol de 1998 en la seua part dispositiva és el següent:

«Sobre la situació social del valencià i el seu ús

El valencià arribà a la seua esplendor literària màxima en el segle XV i part del

XVI, i inicià amb els Ducs de Calàbria una paulatina castellanització en els escrits, si bé mantingué viva la seua presència en l'ús quotidià.

A finals del segle XIX, el moviment conegut com a Renaixença significà una lleu recuperació de la utilització de la llengua en els certàmens i en les publicacions literàries que es va prolongar durant les primeres dècades de la nostra centúria.

Hui, la situació del valencià és certament paradoxal: quant a l'ús culte i oficial, i a pesar de les insuficiències notòries en este camp, estem millor que no hem estat en els darrers segles, des del Decret de Nova Planta, si més no, a començaments del segle XVIII; en canvi, quant a l'ús popular no sembla que assistim a cap tipus de represa i continuem en una situació de desafecció lingüística, amb un empobriment i una castellanització de la parla quotidiana francament alarmants. Però, és evident que una situació com esta no pot romandre estable molt de temps, de manera que o s'aconsegueix que el valencià recupere el nivell d'ús popular que mai no degué perdre o fins i tot la seua mera preservació deixarà de ser possible.

Per altra banda, l'any 1932 es firmaven les normes ortogràfiques dites de Castelló, seguides durant quaranta anys sense problemes pels literats valencians. Posteriorment, des dels anys setantes, esta normativa ha sigut contestada per sectors culturals i polítics, encara que la majoria de la producció escrita en valencià ha continuat redactant-se d'acord amb aquelles normes primeres més o menys desenrotllades.

També hem de dir que, a l'empara de l'Estatut d'Autonomia i de l'autogovern que l'Estatut ha fet possible, hem assistit darrerament a una clara milloria en el

nivell de consideració i de prestigi social del valencià, la qual cosa és una base favorable per a intentar amb optimisme el redreçament necessari de la nostra llengua, a hores d'ara tan malmesa per l'abandó i la desídia. Dissortadament, esta milloria es troba entrebancada pel conflicte esterilitzador que es perpetua entre nosaltres, especialment a la ciutat de València i la seua conurbació. Un conflicte sobre el nom, la naturalesa i la normativa de la llengua pròpia dels valencians que n'impedix la salut i que acumula les dificultats en el procés de recuperació de la llengua que ens hauria d'identificar i d'unir com a valencians, en comptes de separar-nos.

Però, l'esterilitat del conflicte supera l'àmbit d'allò que és estrictament lingüístic per a incidir negativament en la vertebració social del nostre poble. Perquè si, parlant ara en general, és veritat que la iniciativa individual i la competència, a tots els nivells, són components insubstituïbles de la bona marxa d'una gran formació social qualsevol, també és igualment cert que cal alhora la base comuna d'uns referents col·lectius majoritàriament compartits, d'un fort sentiment de pertinença col·lectiva, d'una mínima solidaritat, perquè aquella iniciativa individual i aquella competència puguen ser socialment productives i no degeneren en un clima social insolidari i destructiu. De fet, si una comunitat política, com és ara la Comunitat Valenciana, vol alguna cosa més que subsistir en el concert de les altres comunitats polítiques, si vol afirmar la seua personalitat diferenciada, si vol reeixir i si vol progressar, caldrà que la part millor dels seus components individuals i col·lectius desenrotlle un ferm sentiment quotidianament operatiu de pertinença i lleialtat

comunitàries. Justament, una llengua pròpia de cultura, el valencià en el nostre cas, viva al carrer i a les institucions, reconeguda com a tal per la societat que té la sort de posseir-la, és un element de gran valor a l'hora de conformar eixe sentiment comunitari antesala d'un futur social de progrés.

Però, ja ho hem dit adés: a hores d'ara, el valencià, la nostra llengua, és sovint utilitzada com un motiu de discòrdia entre valencians, en comptes de ser el tret comunitari desitjable d'identificació i d'unió. S'ha de dir ací que la identificació mecànica que sovint s'ha fet entre llengua i nació, per una part i l'altra, no ha ajudat gens a clarificar la qüestió i a assentar-la sobre les bases d'una mínima serenitat i racionalitat. Cal, doncs, saber desactivar eixe conflicte socialment esterilitzant, perquè a més, en el món que ens ha tocat viure, el món de la globalització, dels *mass media*, i de l'escolarització generalitzada, una llengua de baix abast demogràfic, envoltada de llengües potents, com és la nostra, corre el gran perill de desaparèixer en poc temps si li afegim la dificultat gratuïta d'un conflicte greument pertorbador que es prolonga en el temps sense una perspectiva clara de solució.

En funció de tot el que s'acaba d'argumentar, cal que la qüestió de la nostra llengua pròpia siga sostreta a partir d'ara al debat partidista quotidià i esdevinga així l'objecte d'un debat seré entre els partits per tal d'arribar-hi als consensos més amples possibles. Al final d'eixe camí guanyaria la nostra llengua, que vol dir guanyar tots els valencians.

Finalment, en l'esperit de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, i en la perspectiva d'enfortir la nostra autoestima com a valencians, d'afirmar i de potenciar la

nostra personalitat diferenciada, ha arribat el moment de consensuar primer i aplicar després les mesures polítiques que cal prendre amb urgència per a promoure l'ús del valencià als més diversos nivells, creant a tal fi, si els fòrums polítics previs on discutir i avaluar de manera conjunta aquelles mesures (les quals haurien de ser aprovades i aplicades per les instàncies pertinents: Corts Valencianes, Executiu, Diputacions i Ajuntaments). Unes mesures per a traure el valencià de la situació marginal en què es troba en l'esfera pública, a fi de donar-li un futur possible i digne, conjurant així el perill vertader d'una desaparició imminent.

Les mesures haurien de cobrir actuacions públiques com les que següen:

- Reforçament de l'ensenyament del valencià i en valencià en tots els nivells educatius.
- Programació essencialment en valencià en la televisió i la ràdio públiques valencianes.
- Actitud exemplar de l'Administració valenciana en l'ús de la llengua, tant pel que fa a les aparicions públiques dels responsables polítics, com a la resta de les actuacions oficials (publicacions, publicitat, documentació administrativa...).
- Política sistemàtica de promoció de l'ús del valencià en el comerç, en la publicitat en particular i en general en la vida econòmica.
- Igualment en la indústria cultural: en el llibre, la premsa, el teatre, el cinema i, en general, en el món audiovisual.
- Crida al món eclesiàstic perquè se sume en el seu àmbit a este impuls de valencianització.

Per acabar: tenim dos llengües oficials en la nostra Comunitat, el valencià i el castellà, ambdós realment usades pels ciutadans encara que siga d'una manera descompensada entre elles. Sortosament, el castellà és una llengua tan estesa i potent internacionalment que podem tranquil·lament promoure més i més l'ús del valencià entre nosaltres amb la tranquil·litat que al costat coneixem una segona llengua, també nostra, que ens facilita la comunicació internacional, sense haver de perdre així gratuïtament una part impagable de la nostra identitat com a poble diferenciat: la nostra llengua pròpia. Seria ver-taderament una llàstima, però també una dimissió lamentable, que per manca de diàleg, o d'advertiment, o encara per una modernitat mal entesa, deixàrem passar l'ocasió de preservar la llengua que durant tants segles ens ha identifi-cat com a valencians.

Sobre el nom, la naturalesa i la codificació del valencià

El nostre Estatut d'Autonomia denomina «valencià» a la llengua pròpia dels valencians, i per tant este terme ha de ser utilitzat en el marc institucional, sense que tinga caràcter excloent. L'esmentada denominació «valencià», i també les denomi-nacions «llengua pròpia dels valencians» o «idioma valencià», o altres, avalades per la tradició històrica valenciana, l'ús popular, o la legalitat vigent, no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica. Totes servixen per a designar la nostra llengua pròpia, la qual compartix la condició d'idioma oficial amb el castellà.

El valencià, idioma històric i propi de la Comunitat Valenciana, forma part del

sistema lingüístic que els corresponents Estatuts d'Autonomia dels territoris hispànics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia.

Les anomenades Normes de Castelló són un fet històric que constituïren i constitueixen un consens necessari. El Consell Valencià de Cultura reivindica l'esperit de l'acord que les féu possibles l'any 32 i entén que eixes normes han sigut el punt de partida, compartit pels valencians, per a la normativització consolidada de la nostra llengua pròpia. Aquella és un patrimoni lingüístic a preservar i a enriquir per l'ens de referència normativa que es proposa en l'apartat que segueix. L'ens es basarà en la tradició lexicogràfica i literària i la realitat lingüística genuïna valenciana.

L'ens de referència normativa

El Consell Valencià de Cultura proposa la creació d'un ens de referència normativa del valencià, per al qual proposa les característiques següents:

- I. Que tinga personalitat jurídica pròpia, amb independència funcional i presupostària.
- II. Que tinga capacitat per a determinar la normativa en matèria lingüística, reconeguda per una Llei. Que les seues decisions en la matèria siguen vinculants per a les administracions públiques, el sistema educatiu, els mitjans públics de comunicació, i altres entitats o òrgans de titularitat pública o que compten amb finançament públic.
- III. Que el nombre de membres de l'ens de referència normativa siga de 21,

nomenats per períodes de 10 anys. Que les vacants que es puguen produir per renovació o altres motius es cobrisquen per cooptació interna.

IV. Que els membres inicials siguen elegits per les Corts Valencianes per una majoria de dos terços, i que almenys dos terços d'eixos membres siguen experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica, segons criteris d'avaluació objectiva. I que la resta, fins als 21 membres, siguen destacades personalitats de les lletres i de l'ensenyament amb una competència lingüística i una producció reconegudes en el camp del valencià.

V. L'ens podrà tenir relacions horitzontals amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat.

Pel fet que el present dictamen complix un encàrrec de les mateixes Corts Valencianes, el Consell Valencià de Cultura suggerix a l'alta Institució que l'esmentada Llei siga tramitada parlamentàriament per via d'urgència».

A la vista del present dictamen, les Corts Valencianes decidixen aprovar la creació d'una Acadèmia Valenciana de la Llengua en els termes que a continuació s'expressen:

T Í T O L I

Disposicions generals

Article 1

Es crea l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) com a Institució de la

Generalitat Valenciana amb les competències, composició, règim de funcionament i organització que es determina en la present Llei.

Article 2

L'AVL és una Institució de caràcter públic, adscrita a la Presidència de la Generalitat, que gaudix de personalitat jurídica pròpia i exercix les seues funcions amb autonomia orgànica, funcional i pressupostària per a garantir la seua objectivitat i independència.

Article 3

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució que té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià. Així com, vetlar pel valencià partint de la tradició lexicogràfica, literària, i la realitat lingüística genuïna valenciana, així com, la normativització consolidada, a partir de les denominades Normes de Castelló.

Article 4

Els principis i criteris que han d'inspirar la actuació de l'Acadèmia són els que es desprenen del dictamen aprovat pel Consell Valencià de Cultura el 13 de juliol de 1998 i que figura en el preàmbul d'esta Llei.

Article 5

Les decisions de l'AVL, en l'exercici de les funcions que hi corresponen, hauran de ser observades per totes les Institucions de la Generalitat, pels Poders Públics, per la resta d'Administracions Públiques, el sistema educatiu, i els mitjans de comunicació, les entitats, els organismes i empreses, de titularitat pública o que compten amb finançament públic.

Article 6

L'AVL tindrà la seua seu en la ciutat de València, sense perjuí que puga tindre altres seus territorials o celebrar sessions en qualsevol municipi de la Comunitat Valenciana.

T Í T O L II

De les competències de l'AVL

Article 7

Seran competències de l'AVL:

- a) Determinar la normativa oficial del valencià en tots els seus aspectes.
- b) Fixar, a sol·licitud de la Generalitat, les formes lingüísticament correctes de la toponímia i l'onomàstica oficial de la Comunitat Valenciana, per a la seua aprovació oficial.
- c) Emetre i difondre informes o dictàmens i realitzar els estudis sobre la normativa i l'onomàstica oficial valenciana, ja siga a iniciativa pròpia o a requeriment de les Institucions Públiques de la Comunitat Valenciana.
- d) Vetlar per l'ús normal del valencià i defensar la seua denominació i entitat.
- e) Informar sobre l'adequació a la normativa lingüística de l'AVL dels textos produïts per les Institucions Públiques o que requerisquen l'aprovació oficial, així com de la producció audiovisual de la Comunitat Valenciana.

- f) Elaborar i elevar al Consell de la Generalitat i a les Corts Valencianes una Memòria Anual en la qual, a més d'exposar les seues activitats durant l'exercici, es recullen les observacions i consells pertinents per a l'ús normal del valencià en qualsevol de les seues manifestacions.
- g) Aquelles que, dins de l'àmbit de les seues competències, li encarreguen el President de la Generalitat, les Corts Valencianes o el Govern Valencià.

Article 8

El Consell sol·licitarà a l'AVL l'emissió d'informe o dictamen sobre els seus avantprojectes legislatius o normatius relacionats amb la normativa, la toponímia i l'onomàstica del valencià. Transcorreguts seixanta dies des de la corresponent sol·licitud sense que l'AVL s'haja pronunciat expressament sobre estos, s'entendrà que tenen el vistiplau de la Institució, i que no hi ha objecció a formular.

En aquelles peticions del Consell en les quals s'indique urgència en el procediment el termini es reduirà a trenta dies.

Article 9

1. Per al millor compliment de les seues finalitats l'AVL podrà estructurar-se en Seccions i constituir Comissions d'Estudi, segons el contingut de la present Llei i allò que reglamentàriament es determine.
2. Podrà, també, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua tindre relacions horitzontals amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat.
3. Així mateix, també podrà tindre acords de col·laboració amb altres organismes acadèmics, científics i culturals.

TÍTOL III

De la composició de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

CAPÍTOL I

Dels acadèmics de l'AVL

Article 10

L'AVL estarà formada per vint-i-un acadèmics que hauran de reunir els següents requisits:

- a) Tindre la condició política de valencià.
- b) Ser experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica o destacades personalitats de les lletres o de l'ensenyament en matèria lingüística o una producció reconeguda en el camp del valencià o la cultura valenciana.

Article 11

1. Els vint-i-un acadèmics inicials seran elegits per les Corts Valencianes, per majoria de dos terços dels seus membres de dret, per un període de 15 anys i podran ser reelegits.
2. Als quinze anys de l'elecció per primera vegada dels membres de l'Acadèmia a què es referix l'apartat anterior, l'AVL procedirà per cooptació dels vint-i-un membres, a la renovació d'un terç dels acadèmics. Es determinaran els set acadèmics a substituir pel sistema d'insaculació. Als cinc anys de la renovació anterior es procedirà, de la mateixa manera,

a la renovació d'altre terç dels inicialment elegits o els seus substituïts. El terç restant es renovarà cinc anys després de la segona renovació pel mateix procediment.

Cada cinc anys, i pel mateix sistema, es procedirà a la renovació d'un terç dels acadèmics que hagen complit el període de quinze anys.

3. Una vegada elegits, els acadèmics seran nomenats per Decret del president de la Generalitat i prendran possessió del seu càrrec en acte públic.

Article 12

La condició d'acadèmic serà incompatible amb:

- a) La de diputat de les Corts Valencianes.
- b) La de diputat o senador de les Corts Generals o la de membre d'algun parlament autonòmic o el parlament europeu.
- c) La de membre del Govern d'Espanya o de qualsevol comunitat autònoma, i alts càrrecs de l'administració autonòmica i de l'Estat.
- d) La de membre de les corporacions locals.
- e) La de personal al servei de l'AVL.

L'examen, declaració i control de les possibles incompatibilitats dels acadèmics, es durà a efecte, per l'AVL, en la forma en què reglamentàriament s'establisca.

Article 13

1. Els acadèmics durant el període per al qual foren elegits, són inamovibles i cessaran en la seua condició en els següents casos:
 - a) Per defunció.

- b) Per renúncia expressa.
 - c) Per extinció del període per al qual foren elegits. No obstant, els acadèmics seguiran exercint plenament les seues funcions fins la presa de possessió dels nous membres.
 - d) Per incapacitat manifesta o inhabilitació declarada per resolució judicial ferma.
 - e) Per pèrdua de la condició política de valencià.
 - f) Per incompatibilitat no resolta en el termini fixat.
2. Si es produïx algun dels supòsits contemplats en els apartats a), b), d), i e) del present article, durant els primers quinze anys, es procedirà a cobrir la vacant per les Corts Valencianes segons l'estipulat en l'art. 11.1. D'ara en davant es cobrirà la vacant segons l'art. 11.2.

L'acadèmic elegit, en els dos casos, ho serà pel temps que reste del període per al qual fou elegit el substituït.

Si es produïx el supòsit contemplat en l'apartat f) i no es resol en el termini que reglamentàriament s'establisca, es procedirà a cobrir la vacant segons els mateixos criteris que en els apartats anteriors.

Article 14

Els acadèmics tindran dret a percebre dietes i indemnitzacions per l'exercici de les seues funcions.

CAPÍTOL II

Dels òrgans de govern de l'AVL

Article 15

Els òrgans de Govern de l'AVL seran:

1. Òrgans col·legiats:

- El Ple de l'AVL.
- La Junta de Govern.

2. Òrgans unipersonals:

- El president de l'AVL.

Article 16

1. El Ple és l'òrgan màxim de decisió de l'AVL i estarà integrat pels vint-i-un acadèmics.

2. Corresponen al ple de l'AVL les següents atribucions:

- a) Aprovar el Projecte de Reglament i les seues possibles modificacions i elevar-lo al Consell de la Generalitat Valenciana per a la seua aprovació.
- b) L'aprovació de la Memòria Anual.
- c) Aprovar l'avantprojecte del pressupost anual, les seues modificacions i liquidació, per a la seua remissió al Consell.
- d) L'aprovació dels plans i programes d'actuació per a cada exercici econòmic.
- e) Constituir les seccions i comissions que estableix la present Llei, atenent al desenrotllament reglamentari.
- f) L'aprovació del règim ordinari de sessions i, si escau, de les reunions de les comissions i seccions.

- g) Elegir els càrrecs previstos en la present Llei i els que reglamentàriament es determinen.
- h) La designació i la separació dels representants de l'AVL en els organismes o entitats que legalment o reglamentàriament corresponga.
- i) Proposar al Consell l'aprovació de la plantilla del personal al servici de la Institució, i la seua estructura orgànica.
- j) Aprovar els informes o dictàmens a què es referix l'article 7.
- k) Qualsevol altra que li atribuïska la present Llei.

Article 17

1. La Junta de Govern estarà integrada per:
 - a) El president.
 - b) El vicepresident.
 - c) El secretari.
 - d) Dos vocals.
2. Són atribucions de la Junta de Govern:
 - a) Elaborar el projecte de Memòria Anual.
 - b) Elaborar l'avantprojecte del pressupost anual per a elevar al Ple.
 - c) Dirigir i controlar l'execució del pressupost de l'AVL i preparar la seua liquidació.
 - d) Determinar la tramitació dels escrits i peticions dirigits a la Institució.
 - e) Exercir les facultats ordinàries en matèria de contractació administrativa dins dels límits legals i pressupostaris.

- f) Disposar les despeses pròpies dels servicis de l'AVL dins dels límits legals i pressupostaris.
- g) Resoldre les qüestions que siguen sotmeses a la seua consideració pel president i no estiguen atribuïdes al Ple.
- h) Exercir les funcions que el Ple li delegue expressament.
- i) Elaborar els informes i dictàmens a què es referix l'article 7.
- j) Qualsevol altra que li atribuïska la present Llei.

Article 18

1. El president és òrgan unipersonal de l'AVL que serà elegit pel Ple d'entre els seus membres per majoria absoluta, per un període de cinc anys, sent reelegible altres cinc anys més.
2. El president elegit serà nomenat per Decret del president de la Generalitat i prendrà possessió en acte públic i solemne.

Article 19

El president de l'AVL tindrà la representació de la mateixa i li correspondran les següents atribucions:

- a) Presidir, convocar i fixar l'ordre del dia de les sessions de l'Acadèmia.
- b) Elevar anualment a les Corts Valencianes i al president de la Generalitat Valenciana una memòria de les activitats de la Institució.
- c) Adoptar les mesures necessàries per al seu funcionament.
- d) Autoritzar la despesa i proposar els pagaments com a conseqüència de l'execució del pressupost.

- e) Nomenar els funcionaris i el personal eventual i laboral amb els requisits establerts en les lleis.
- f) Les altres que es determinen reglamentàriament.

Article 20

El president serà substituït, en casos d'absència, vacant o malaltia, pel vicepresident.

Article 21

El secretari de l'AVL tindrà les següents atribucions:

- a) Preparar i cursar l'ordre del dia de les sessions de l'Acadèmia, prèviament fixat pel president.
- b) Lliurar certificacions de les actes, acords i informes i assistències que se sol·liciten amb el vistiplau del president.
- c) Dur el llibre d'actes, foliat i visat pel president.
- d) Dirigir i coordinar l'elaboració anual del projecte de memòria d'activitats de la Institució.
- e) La direcció del personal al servici de l'Acadèmia.
- f) Les altres que es determinen reglamentàriament.

Article 22

En cas de vacant, d'absència o malaltia, el secretari serà substituït per l'acadèmic de menor edat.

Article 23

Els acadèmics tindran el tractament d'Il·lustríssim.

TÍTOL IV

Del funcionament de l'AVL

CAPÍTOL I

Del Ple de l'AVL

Article 24

1. El Ple de l'AVL es reunirà periòdicament quan siga convocat pel seu president, per pròpia iniciativa o perquè ho sol·liciten, almenys, un terç dels seus membres, que hauran d'incloure en la sol·licitud els assumptes a tractar, i s'hauran de reunir almenys una vegada al trimestre.
2. La convocatòria de les sessions inclourà l'ordre del dia i es cursarà amb set dies d'antelació, com a mínim, a la data d'aquestes. Per raons d'urgència, l'esmentat termini podrà reduir-se a quaranta-huit hores.

Article 25

1. El Ple de l'AVL quedarà constituït quan estiguen presents, almenys, la meitat més un dels seus membres, i en tot cas, el president i el secretari o legalment qui els substituïska.
2. Els acords s'adoptaran per la majoria absoluta dels membres de dret del Ple. Els acadèmics que discrepen de l'acord majoritari podran formular vot particular per escrit, dins del termini dels deu dies següents a la seua adopció.

Article 26

El Ple de l'AVL determinarà, en l'àmbit de les seues competències, les resolu-

cions que han de ser publicades al Diari Oficial de la Generalitat Valenciana. En tot cas, es publicaran al DOGV les que afecten el Diccionari, la Normativa i les Entrades que l'Acadèmia approve.

Article 27

El president de la Generalitat, o el conseller en qui delegue, podrà assistir amb veu al Ple de l'AVL per a informar o requerir informació.

CAPÍTOL II

De la Junta de Govern

Article 28

La Junta de Govern de l'AVL es reunirà periòdicament quan siga convocada pel seu president, per pròpia iniciativa o perquè ho sol·liciten, almenys, la meitat més un dels seus membres, i s'hauran de reunir, almenys una vegada al mes.

Article 29

La Junta de Govern de l'AVL adoptarà els seus acords quan estiguen presents, almenys, la meitat més un dels seus membres, i en tot cas, el president i el secretari o qui, legalment, els substituïska.

CAPÍTOL III

De les seccions i comissions d'estudi

Article 30

El Ple de l'AVL podrà crear seccions i comissions d'Estudi en el si de l'Acadèmia.

Article 31

La creació, composició i funcionament de les esmentades seccions i comissions d'Estudi es regularà reglamentàriament.

T Í T O L V

De l'organització i els recursos de l'AVL

CAPÍTOL I

Del personal

Article 32

El personal que haja de prestar servicis en l'AVL es regirà pel Règim Jurídic aplicable al personal al servici de la Generalitat.

CAPÍTOL II

Del Règim Patrimonial i Econòmic

Article 33

L'AVL, per al compliment de les seues finalitats, disposarà dels següents mitjans materials i recursos econòmics:

- a) Les consignacions previstes en els pressupostos de la Generalitat.
- b) Els béns que li siguen adscrits o cedits per la Generalitat o qualsevol altra Administració Pública, així com els que, per qualsevol títol formen part del seu patrimoni.

- c) Els productes i rendes del seu patrimoni.
- d) Els ingressos que obtinga, com a contraprestació dels seus servicis, activitats o productes.
- e) Les subvencions, herències, llegats, donacions, patrocinis, i qualsevol altra aportació voluntària de les entitats o organismes públics o privats, i dels particulars.
- f) Els crèdits, préstecs i altres operacions que puga concertar, prèvia autorització del Consell.
- g) Qualsevol altres recursos que li puguen ser atribuïts.

Article 34

El pressupost de l'AVL, una vegada aprovat pel Consell, s'integrarà com a Secció en els Pressupostos de la Generalitat Valenciana.

Article 35

L'AVL podrà adquirir els béns que, de forma legal, acorde el Ple.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

En el termini màxim d'un mes des de l'entrada en vigor de la present Llei, les Corts Valencianes elegiran els primers vint-i-un acadèmics, dels quals, almenys dos terceres parts seran experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica, segons criteris d'avaluació objectiva, i la resta seran destacades

personalitats de les lletres o de l'ensenyament amb una competència lingüística o una producció reconeguda en el camp del valencià.

Segona

En els quinze dies següents a l'elecció dels acadèmics per les Corts Valencianes, el president de la Generalitat realitzarà per Decret el corresponent nomenament.

Tercera

En el termini de tres mesos des de la seua constitució legal, el Ple de l'AVL haurà d'elevat al Consell de la Generalitat per a la seua aprovació definitiva el Projecte de Reglament a què es referix l'article 16 de la present Llei.

Quarta

El Govern Valencià assignarà a l'AVL els locals adequats per al compliment de les seues finalitats.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

L'AVL es constituirà legalment, dins dels quinze dies següents a la publicació al Diari Oficial de la Generalitat Valenciana del Decret de nomenament dels acadèmics.

Segona

S'autoritza el Consell de la Generalitat a dictar les normes reglamentàries i disposicions necessàries per a l'aplicació i desenrotllament de la present Llei.

Tercera

La present Llei entrarà en vigor el dia següent al de la seua publicació al Diari Oficial de la Generalitat Valenciana.

Per tant, ordene que tots els ciutadans, tribunals, autoritats i poders públics als quals pertoque observen i facen complir aquesta llei.

València, 16 de setembre de 1998

El president de la Generalitat Valenciana,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

Decret de nomenament
dels membres de l'AVL

DECRET 8/2001, de 27 de juny, del president de la Generalitat Valenciana, pel qual es nomenen els membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. [2001/6677]

El Ple de les Corts Valencianes, en la sessió del dia 15 de juny de 2001, va procedir a l'elecció dels membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, d'acord amb el que disposa l'apartat primer de l'article 11 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de creació de l'esmentada Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Per la seua part, l'apartat tercer de l'article indicat, estableix que una vegada elegits, els acadèmics seran nomenats per decret del president de la Generalitat,

cosa que ha de realitzar-se en els 15 dies següents a la seua elecció, segons manifesta la disposició transitòria segona de la dita llei, i prendran posteriorment possessió del seu càrrec en acte públic.

En virtut d'això, i de conformitat amb el que disposa l'article 11.3 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua,

DECRETE

Article únic

Nomenar acadèmics de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, per un període de 15 anys, les persones següents:

- Sr. Artur Ahuir López,
- Sr. Rafael Alemany Ferrer,
- Sr. Ramon Arnau García,
- Sr. Alfred Ayza i Roca,
- Sra. Carmen Barceló Torres,
- Sra. Verònica Cantó Doménech,
- Sr. Xavier Casp i Vercher,
- Sr. Jordi Colomina Castanyer,
- Sr. Josep Lluís Doménech Zornoza,
- Sr. Antoni Ferrando i Francés,
- Sr. Ramon Ferrer Navarro,
- Sra. Ascensió Figueres Górriz,

Decret de nomenament dels membres de l'AVL

Sr. Vicente Gascó i Pelegrí,
Sr. Juan Alfonso Gil Albors,
Sra. Maria Soledat González Felip,
Sr. Albert Hauf i Valls,
Sr. Lluís Meseguer Pallarés,
Sr. Pere Maria Orts i Bosch,
Sr. Josep Manuel Palomero Almela,
Sr. Honorat Ros Pardo,
Sr. Alfons Vila Moreno.

València, 27 de juny de 2001

El president de la Generalitat Valenciana,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

Decret de nomenament
de la presidenta de l'AVL

DECRET 10/2001, de 31 de juliol de 2001, del president de la Generalitat Valenciana, pel qual es nomena la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. [2001/S7857]

El Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en la sessió del dia 31 de juliol de 2001, va procedir a l'elecció del president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, d'acord amb el que estableix l'article 18.1 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de creació de l'esmentada Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Així mateix, l'apartat 2n de l'esmentat article estableix que «el president elegit serà nomenat per Decret del president de la Generalitat i prendrà possessió del seu càrrec en acte públic i solemne».

Per tant, de conformitat amb el que estableix l'article 18 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua,

DECRETE

Article únic

Nomenar presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, per un període de cinc anys, la senyora Ascensió Figueres Górriz.

València, 31 de juliol de 2001

El president de la Generalitat Valenciana,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

Els acords normatius adoptats per
l'AVL durant l'any 2002

RESOLUCIÓ 10/2002, de 4 d'abril de 2002, de la Presidència de l'AVL, per la qual es publica l'acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua adoptat en la reunió plenària de 25 de març de 2002, pel qual s'aprova el referent normatiu oficial del valencià. [2002/X3440]

Segons estableix l'article 26 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, ordene la publicació de l'acord següent:

Acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua adoptat en la reunió plenària de 25 de març de 2002, pel qual s'aprova el referent normatiu oficial del valencià.

La Llei 7/1998, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, prescriu en l'article 3 que esta institució: "té per funció determinar i elaborar, en el seu cas, la normativa lingüística de l'idioma valencià", i en l'article 7 a), reconeix com a competència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, "determinar la normativa oficial del valencià en tots els seus aspectes".

D'acord amb estes atribucions, l'Acadèmia ha començat a elaborar una Gramàtica valenciana i un Diccionari valencià que, una vegada acabats i aprovats pel ple de la institució, seran els principals referents normatius oficials de l'idioma.

Estes obres s'inspiraran en dos criteris bàsics:

1. El respecte als principis consagrats en el Dictamen del Consell Valencià de Cultura del 13 de juliol de 1998 i en la llei mencionada, segons la qual l'actuació de l'Acadèmia partirà de les aportacions dels gramàtics i lexicògrafs valencians, la tradició literària valenciana, la realitat lingüística genuïna i la normativització consolidada a partir de les denominades Normes de Castelló, que és un patrimoni lingüístic a preservar i enriquir.
2. La voluntat d'integració de les diverses sensibilitats lingüístiques existents en la Comunitat Valenciana i el compromís de tindre en compte les seues aportacions respectives.

Segons estos criteris, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, sense perjudi d'altres acords que pugua adoptar progressivament, a fi de prioritzar i recuperar solucions lingüístiques genuïnes, reconeix com a oficials:

- a) Les grafies genuïnes de nombroses paraules usades pels escriptors clàssics i

pels lexicògrafs valencians més prestigiosos, com ara, el manteniment de la *a* en paraules com *arrancar, avançar, llançar, traure...*; el manteniment de la *e* en paraules com *redó, bàlsem, cànter...*; les formes sense la *r* adventícia (*orde, murta, cartó...*).

- b) Les característiques morfològiques i sintàctiques valencianes genuïnes, com ara, el plural en *-s* de les paraules acabades en *-sc, -st* i *-xt* (*fosc, trists, texts...*); els plurals en *-ns* tals com *hòmens, jóvens*; els demostratius simples (*este, eixe...*); els possessius *meua, teua, seua...*; els numerals *huit, dèsset, huitanta...*; les formes verbals incoatives en *-isc/-ix* (*patisc, patixes, patix...*); els imperfets de subjuntiu en *-ara, -era, -ira* (*cantara, vinguera, patira...*); els infinitius *tindre, vindre, valdre...* i els participis verbals en *-it* (*establit, omplit, complit...*); la distinció de *per* i *per a* davant d'infinitiu; la distinció entre *al + infinitiu* i *en + infinitiu*; la concordança del participi passat (*l'he duta; les he vistes...*).
- c) El ric repertori lèxic i fraseològic valencià (*defendre, faena, trelat, calfar, torcar, servici, castic, espenta, verdader, rogle, roïn, oroneta, jui, despús-demà, al sendemà, bona cosa, a soles, a tothora...*), procurant incorporar les aportacions específiques de les nostres comarques (*bonegar, encanar-se, ans, rua, bellugar-se, brull, moixó...*).

Mentre es realitzen els treballs indicats, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua acorda aprovar com a referent normatiu oficial del valencià, a tots els efectes, el conjunt de criteris ortogràfics, gramaticals i lèxics usats en els texts i documents oficials de la Conselleria de la Generalitat Valenciana responsable de l'aplicació i

desplegament de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià des de l'aprovació d'esta llei (1983) fins a la data d'adopció d'este acord.

València, 4 d'abril de 2002

La presidenta,
ASCENSIÓ FIGUERES GÓRRIZ

RESOLUCIÓ 12/2002, de 31 de maig, de la Presidència de l'AVL, per la qual es publica l'acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, adoptat en la reunió plenària de 20 de maig de 2002, en què es refon i es complementa l'acord de 25 de març de 2002 pel qual s'aprova el referent normatiu del valencià, i s'emet dictamen sobre la consulta formulada pel conseller de Cultura i Educació per a l'aplicació de la Resolució 10/2002, de 4 d'abril, de la Presidència de l'AVL. [2002/A6019]

Segons estableix l'article 26 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de la Generalitat Valenciana, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, ordene la publicació de l'acord següent:

Acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, adoptat en la reunió plenària de 20 de maig de 2002, en què es refon i es complementa l'acord de 25 de març de 2002 pel qual s'aprova el referent normatiu del valencià, i s'emet dictamen sobre la consulta formulada pel conseller de Cultura i Educació per a l'aplicació de la Resolució 10/2002, de 4 d'abril, de la Presidència de l'AVL.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en la reunió plenària de 25 de març de 2002, va aprovar el referent normatiu oficial del valencià que s'ha d'usar mentre elabora la Gramàtica i el Diccionari en els quals treballa actualment (Resolució 10/2002, de 4 d'abril de 2002, de la Presidència de l'AVL, per la qual es publica l'acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua adoptat en la reunió de 25 de març de 2002, pel qual s'aprova el referent normatiu oficial del valencià. DOGV núm. 4.229, de 16 d'abril de 2002).

El 23 d'abril d'enguany, el conseller de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana sol·licità de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, tenint en compte el que estableix l'article 8 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, un dictamen lingüístic en què es demanava ampliar l'exemplificació adduïda en l'acord de l'AVL de 25 de març sobre el referent normatiu del valencià. La demanda indica que «per a poder determinar el model de referència en l'ús del valencià per les institucions públiques», «convé ampliar els exemples de les solucions proposades» en l'acord de 25 de març i tramet una proposta que recull exemples sobre grafies, sobre característiques morfològiques i sintàctiques i sobre el ric repertori lèxic i fraseològic valencià.

Atés el caràcter de consulta, el Ple estima convenient assenyalar un conjunt de criteris lingüístics que l'AVL té en compte per a emetre el dictamen, i que caldria tindre presents per a interpretar-lo i difondre'l adientment:

L'AVL, conscient que la llengua és un sistema dinàmic i un conjunt d'usos diversos que són creació i patrimoni col·lectiu, considera que la gramàtica, el lèxic i la fraseologia es configuren amb la riquesa de varietats geogràfiques, socials, estilístiques i històriques, segons criteris d'ús individual o institucional, col·loquial o formal, oral o escrit, i d'acord amb les tradicions d'estil i les convencions col·lectivament assumides.

Les decisions de l'AVL tenen la responsabilitat de descriure fets i processos lingüístics i determinar solucions perdurables, generals, coherents i sistemàtiques; i per això, no pot prescriure amb criteris excloents de formes vives, de territoris, de col·lectius de parlants, de situacions generals de la llengua i de les situacions de comunicació.

Cada element de la llengua viu en un context que determina la seua forma, la seua funció i el seu significat. Un mot genuí en un context o territori precís pot tindre un equivalent igualment vàlid en un altre context o territori. Cap varietat d'ús no pot representar ni substituir en exclusiva el conjunt d'expressions de la llengua, i alhora cada element i cada varietat lingüística han de tendir a la convergència amb les altres formes per tal d'arribar a ser generals i útils en totes les situacions i processos de comunicació, especialment en les societats modernes i en un món multilingüe.

L'AVL considera que, per a difondre i interpretar un dictamen com el present, cal tindre en compte les precisions següents:

1. El concepte de normativa, complementari del de varietat, no anul·la les distincions d'ús institucional i personal, d'ús col·loquial i estàndard de la llengua. Així, admetre un mot no vol dir que se'l considere l'únic vàlid per a qualsevol ús i situació comunicativa.
2. La noció de genuí (propri o particular), complementària de la de general, no ha de fer predominar els elements geogràfics per damunt dels socials, els estilístics, els històrics, els pragmàtics o els idiolectals. Així, admetre que una paraula o un fet gramatical és valencià genuí no vol dir que ho haja estat sempre, ni que ho siga de totes les comarques valencianes, ni que no ho siga en altres territoris del sistema lingüístic.
3. La noció de paraula o de fet gramatical no és separable del context ni de l'ús. Així, admetre una paraula o un fet gramatical no explica res sobre les seues accepcions, la seua vitalitat i les seues restriccions dins l'ús de la llengua.
4. La noció de valencià aplicada a les paraules o fets gramaticals no nega la diversitat social i territorial valenciana. L'AVL no pot, amb les seues decisions, excloure usos de parts del territori valencià. Així, tota dualitat o multiplicitat de paraules i usos lingüístics no és normativa sinó pragmàtica, i destinada a evolucionar o simplificar-se diacrònicament.

Sense perjudi de les precisions que vaja fent progressivament com a resultat del seu treball ordinari, el Ple considera suficient, ara com ara, el referent normatiu aprovat el 25 de març, i no estima necessari endinsar-se reiteradament en una anàlisi casuística, que, en qualsevol cas, serà realitzada en els moments processals

que la institució estime oportuns. Actuar d'una altra manera podria implicar el risc de la pèrdua de la coherència necessària en els texts normatius que actualment elabora, amb el detall, la cura i la serenitat exigibles.

Ateses estes consideracions, el Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, fent ús de la seua competència d'emetre informes o dictàmens sobre la normativa del valencià a requeriment de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana (art. 7.c de la Llei 7/1998, de 16 de setembre, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua), i d'allò que prescriuen els articles 3 i 7.a de l'esmentada Llei,

ACORDA:

I. Ratificar que, amb caràcter general, mentre no s'aproven la Gramàtica i el Diccionari o altres texts prescriptius de la institució, el referent normatiu oficial del valencià, a tots els efectes, és el conjunt de criteris ortogràfics, gramaticals i lèxics usats en els texts i documents oficials de la Conselleria de la Generalitat Valenciana responsable de l'aplicació i desplegament de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià des de l'aprovació d'esta llei (1983) fins a la data de 25 de març de 2002.

En este sentit, es declaren oficials els continguts del programa informàtic SALT 2.0 Traductor i Corrector de Valencià, de la Generalitat Valenciana, a excepció de tots els elements lingüístics marcats explícitament com a vulgarismes, estrangerismes i col·loquialismes, els quals seran en el futur objecte d'estudi.

II. Sense perjuí de l'anterior resolució i d'altres acords que l'AVL puga adoptar pro-

gressivament, en compliment de la consulta plantejada per la Conselleria i a fi de prioritzar i recuperar formes lingüístiques genuïnes, el Ple de l'AVL reconeix com a oficials:

[advertiment: 1) Quan al llarg de l'exposició es dóna una solució doble, la forma que figura en primer lloc és, en general, la més estesa i habitual en l'idioma valencià. 2) Les formes precedides d'un asterisc no són recomanables en els registres formals.]

1. Les grafies de nombroses paraules avalades pels escriptors clàssics i pels lexicògrafs valencians més prestigiosos.

1.1 Les variants amb *a*, com a preferibles a les variants amb *e* o *o*, documentades històricament en alguns casos (com ara *febre* o *néixer*), de les paraules: *baina*, *bambolla*, *febra*, *pantaix*, *sagí*, *suïja*, *arrancar*, *avançar*, *contraure*, *distraure*, *esgarrar*, *jaure*, *llançar*, *nadar*, *nàixer*, *pantaixar*, *retraure*, *traure*, *xarrar*.

1.2 Les variants amb *e*, com a preferibles a les variants amb *a*, *i*, *o*, de les paraules: *amerar*, *arredonir*, *arxipèleg*, *bàsem*, *cànter*, *cementeri*, *cleuill*, *cordell*, *depòsit*, *endenyar*, *esme*, *estómeç*, *fenoll*, *flamerada*, *llarguerut*, *màsquera*, *nàufreg*, *redó*, *redolí*, *sénia*, *sépia*.

1.3 La grafia sense ròtica adventícia en les paraules: *alfàbega*, *cartó*, *desorde*, *murta* i *orde*; però *orquestra* (amb *r* etimològica) i *tresor* (amb *r* patrimonial).

2. Les característiques morfològiques i sintàctiques valencianes.

- 2.1 Els plurals en -s de les paraules acabades en -sc, -st i -xt, propis de la llengua clàssica i d'una part dels parlars actuals, al costat dels plurals en -os, vius en alguns dels nostres parlars i cada volta més estesos, com ara: *boscs / boscos, contexts / contextos, discs / discos, foscs / foscos, gusts / gustos, manifests / manifestos, pretextes / pretextos, texts / textos, trists / tristos*.
- 2.2 Els plurals en -ns, clàssics i conservats en la major part dels parlars valencians, al costat dels plurals en -s, alguns dels quals són ja més generals: *hòmens / homes, jóvens / joves, còvens / coves, màrgens / marges, òrdens / ordes, òrfens / orfes, òrguens / orgues, ràvens / raves, tèrmens / termes, vèrgens / verges*.
- 2.3 Els demostratius simples (*este, esta, estos, estes; eixe, eixa, eixos, eixes*), al costat de les variants reforçades, majoritàries en els escriptors valencians clàssics (*aquest, aquesta, aquestos o aquests, aquestes; aqueix, aqueixa, aqueixos, aqueixes*).
- 2.4 Els possessius *meua, meues; teua, teues; seua, seues*.
- 2.5 Els numerals *huit, dihuit, dèssset, dènou, huitanta*, al costat de les altres variants (com ara *vuit, divuit* i *vuitanta*, viues en alguns parlars valencians septentrionals).
- 2.6 Les formes verbals incoatives en -isc, -ix (*patisc, patixes, patix, patixen; patisca, patisques, patisquen*), al costat de les variants en -eix, més habituals en els escriptors valencians clàssics (*pateixes, pateix, pateixen*).

- 2.7 Els imperfets de subjuntiu en *-ara, -era, -ira* (*cantara, vinguera, patira*), al costat de les variants en *-és, -ís* (*cantés, vingués, patís*), vives en alguns parlars valencians septentrionals i de més tradició clàssica.
- 2.8 Els infinitius *tindre, vindre* i *valdre* (i els seus composts, com ara *contindre, detindre, retindre; convindre, previndre, provindre; prevaldre*), al costat de les variants, clàssiques i pròpies d'alguns parlars valencians meridionals, *tenir* i *venir* (i els seus composts).
- 2.9 Les variants en *-it* d'alguns participis, com a preferibles a les variants en *-ert*: *complit, establí, oferit, omplí, reblí, sofrit*.
- 2.10 Els adverbis de temps: *abans/ans, adés, anit, despús-ahir, despús-anit, despús-demà, enguany, enjorn, hui* (o *avui*, viu en alguns parlars valencians septentrionals), *prompte*.
- 2.11 Els adverbis de lloc: *ací, avant* («*cap avant*», «*d'ara en avant*»), *arrere* («*cap arrere*», «*fer-se arrere*»).
- 2.12 La conjunció *mentres / mentre*.
- 2.13 La distinció entre les preposicions *per / per a* davant d'infinitiu: *he vingut per donar-te el regal* vs. *aquell aparell no aprofitava per a fer experiments*.
- 2.14 La possibilitat de distinció entre les construccions *al + infinitiu* i *en + infinitiu*: *al pujar per la costera els vérem vindre* vs. *en voler, podeu començar*.
- 2.15 L'ús de la preposició *com* a tant en sentit predicatiu com en sentit com-

paratiu: *com a persona és excel·lent, s'ho menjaven com a llops, obria uns ulls com a plats.*

- 2.16 La concordança del participi passat amb el pronom acusatiu de tercera persona (*eixa cançó, ja l'he sentida; aquelles xiques, les havia vistes abans*), com a construcció preferent.

3. El ric repertori lèxic i fraseològic valencià.

- 3.1 Les paraules vives en els parlars valencians actuals, ja documentades en els nostres escriptors clàssics i en altres texts valencians dels segles XIII al XVI, al costat d'altres sinònims i variants: *acaçar, afanyar-se, alçar, alfals, alfarrassar, alifac, arrapar, bellugar-se, bollir, brull, calça, canella, caragol, castic, corriola, cresol, cudol (clàssic còdol), desfici, eixir, engrunsar-se / gronsar-se, escurar, esmortir, espenta, espentar, espill, fadrí, faena, fardatxo, ferramenta, fesol, foguer, gelar, gesmil (clàssic gesmir), gola, got, granera, llepolia, llibrell, llima, matalaf, melic, muscle, ois, palometa, pigota, pitxer, poal, porga, quemenjar, rabosa, rajola, recialla, replegar / arreplegar, safanòria, solsir, tarquim, tocar (a la porta), tòs, torcar, trellat, verdader, vesprada, vidriola, xafar, xàrcia, xic, xiquet, xufa, xulla.*

- 3.2 Les parelles de variants o de sinònims, vius en els parlars valencians actuals, ja documentats en la llengua clàssica, al costat d'altres variants i sinònims: *afonar / esfondrar, arrel / raïl, arribar / aplegar, bescoll / clatell (clàssic clotell), calfar / escalfar, capell / barret, conrear / cultivar, dacsà /*

panís, defendre / defensar, endemà / sendemà, estrela (clàssic estela) / estel, gemecar / gemegar, unflar / inflar, mamprendre / emprendre, oroneta / oronella, paréixer / semblar, purna / espurna, rent / llevat, roig / vermell, sacsar / sacsejar.

3.3 Les parelles de variants o de sinònims, documentats en texts valencians medievals, dels quals els primers predominen en valencià general i els segons alternen amb aquells en els registres formals: *alacrà / escorpi, albelló / claveguera, amprar / manllevar, arena / sorra, corder / anyell, escaló / graó, jú / judici, llanda / llauna, mitat / meitat, perjuí / perjudici, prejú / perjudici, servici / servei.*

3.4 Les parelles de variants o de sinònims vius en els parlars valencians actuals, el primer dels quals ja apareix documentat en el període clàssic: *acatxar-se / ajupir-se, agafar / agarrar, avalotar / escarotar, escopir / escopinyar, mànega / màniga, renyó / ronyó.*

3.5 Les paraules vives en els parlars actuals, no documentades en texts dels segles XIII al XVI, que en alguns registres alternen amb les variants o els sinònims usats pels nostres escriptors clàssics: *coentor / coïssor, corfa / escorça, gasto / despesa, *iaio / avi, quadro / quadre, xicotet / petit.*

3.6 Les innovacions del valencià modern (al costat d'altres sinònims i variants): *amollar, bigot, *boçar / vomitar, bonegar, botella, *botijós / tartamut, calcetí, catxerulo, clòtxina / musclo, cosquerelles, *desficaci, desgel, desnugar, *dessubstanciat, *destarifat, *destrellat, *desvanit,*

*encanar-se, escabussar, escabussó, escopinyada, joguet, jupetí, milotxa, monyica, nuc, nugar, pallola, pitera, poregós, prunyó, puntelló, reballar, regallar, rogle, roín, rua (de pa), *tararot, tomaca, *tromptellot, voladoret.*

3.7 Les paraules vives en els nostres parlars i documentades en l'època clàssica, que conviuen amb neologismes o paraules preses d'altres llengües però ja naturalitzades en valencià: *desplegar / desenrotllar / desenvolupar, fumeral / ximenera, sotssecretari / subsecretari / vicesecretari, vacances / vacances.*

3.8 Les unitats fraseològiques, generalment pròpies de la comunicació oral espontània: *a estall, a soles, a tothora, al remat, bona cosa, donar pena, fer ois, fer parlar, fer pena, fer rogle, més aïna / més aïnes, ser oli en un cresol, tindre seguida, tirar (traure) el lleu, traure trellat.*

I, atés el que assenyala l'article 26 de la Llei 7/1998, el Ple determina que el present text es publique íntegrament en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana. Així mateix, encomana a la Presidència que comuniqui este dictamen al conseller de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana.

València, 31 de maig de 2002

La presidenta,
ASCENSIÓ FIGUERES GÓRRIZ

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA ✦